

Національний університет
«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
імені Т.Г. Шевченка

Навчально-науковий
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ ТА
СОЦІОГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН імені
О.М. Лазаревського

КАФЕДРА
Права, філософії та політології

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Правознавство

Освітній ступінь
Галузь знань
Спеціальність
Освітньо-професійна програма
Кількість кредитів
Рік підготовки, семестр
Компонент освітньо-професійної
програми
Дні занять
Мова викладання
Консультації

Викладач

Контакти

бакалавр
01 Освіта/Педагогіка
014 «Середня освіта (Історія)»
«Середня освіта (Історія)»
3
3 рік, 2 семестр
вибірковий

згідно з розкладом
українська
щопонеділка 12.00–13.00 (210 кабінет, з
можливістю дистанційної роботи на платформах
ZOOM та Google-class).
кандидат історичних наук, доцент
Іваненко Аліна Олексіївна
E-mail: alina.a.ivanenko@gmail.com
Facebook Messenger Аліна Іваненко

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Опис навчальної дисципліни

Метою дисципліни «Правознавство» є формування цілісної системи знань і навичок з українського правознавства, сформованого на базі сучасних досягнень юридичної науки, надання знань з питань громадянства, загальної теорії суспільства та держави, держави й права, з природної сутності держави й права, їх форм, з питань співвіднесення цивільного суспільства і держави, основних прав і свобод людей й громадян України, безпосередньої та представницької демократії, форм державного і територіального устрою України, системи органів держави, місцевого самоуправління, а також засвоєння правових основ таких галузей законодавства, як цивільне, трудове, шлюбно-сімейне законодавство та інших галузевих юридичних наук.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Правознавство» є:

- розкрити студентам поняття «держава», «право»; ознайомити їх з особливостями історичного розвитку держави та права, правової думки.
- ознайомити студентів з основними положеннями основних галузей права, таких як цивільне право, підприємницьке право, сімейне право, трудове право, адміністративне та кримінальне право.
- навчити студентів користуватися юридичною літературою та нормативною базою;
- навчити використовувати здобуті знання для реалізації та захисту своїх прав та свобод.

Очікувані результати навчання

Шифр згідно ОПП	Компетентності
ЗК 01.	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК 05.	Здатність ефективно працювати одноосібно, у складі команди і в мультидисциплінарному оточенні.
ЗК 07.	Здатність спілкуватися державною мовою усно та письмово, доносити власну думку іноземною мовою усно та письмово.
ФК 01.	Здатність до формування в учнів ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків.
ФК 10.	Здатність до абстрактного мислення, пошуку, оброблення, аналізу та синтезу інформації з різних джерел.
Результати навчання	
ПРН 01.	Уміння аналізувати й розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері професійної діяльності або навчання.
ПРН 03	Володіння концептуальними науковими та практичними знаннями та здатністю до критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної педагогічної діяльності та/або навчання історії.
ПРН 05	Володіння навичками розв'язання освітніх, виховних, розвивальних та науково-методичних завдань, уміння застосовувати найбільш ефективні методичні підходи і сучасні технології навчання історії, виховання і розвитку учнів з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей і потреб.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Тема 1. Теорія держави і права	10	2				8	14	2				12
Тема 2. Конституційне право	14	2	4			8	14	2				12
Тема 3. Трудове право	9		2			7	14	2				12
Тема 4. Цивільне та спадкове право	10	2	2			8	11					11
Тема 5. Сімейне право	9		2			7	11					11
Тема 6. Адміністративне право	12	2	2			8	12					12
Тема 7. Кримінальне право	12	2	2			8	12	2				12
Усього годин	90	10	14			66	90	8				82

Тематика практичних занять:

Тема 1. Основи конституційного права України

Питання до семінарського заняття:

1. Громадянство України: поняття, принципи, підстави набуття та припинення.
2. Правовий статус іноземців та осіб без громадянства в Україні: поняття, особливості національного режиму.
3. Вибори: поняття, види. Принципи виборів: поняття, види, характеристика.
4. Поняття й види виборчих систем: мажоритарна, пропорційна, змішана (їх загальна характеристика). Виборча система України.
5. Виборчий процес: поняття, суб'єкти, стадії, їх загальна характеристика.
6. Поняття і види референдумів. Предмет всеукраїнського і місцевих референдумів.

Тема 2. Система державних органів України.

Правоохоронна система України

Питання до семінарських занять:

1. Конституційно-правовий статус Верховної Ради України, її повноваження, склад та принципи роботи.
2. Правовий статус народного депутата.
3. Конституційно-правовий статус Президента України.
4. Поняття виконавчої влади та система її органів: Кабінет міністрів України
5. Центральні органи виконавчої влади, місцеві державні адміністрації.
6. Органи місцевого самоврядування.
7. Судова система України: суди загальної юрисдикції, місцеві суди, апеляційні суди, вищі спеціалізовані суди, Верховний суд України.
8. Конституційний Суд України.
9. Поняття, структура та принципи діяльності поліції.
10. Органи прокуратури України. Органи внутрішніх справ.
11. Служба безпеки в Україні.
12. Нотаріат та адвокатура в Україні.

Тема 3. Основи трудового права України

Питання до семінарського заняття:

1. Суб'єкти трудового права.
2. Колективний договір.
3. Трудовий договір. Порядок прийняття на роботу.
4. Робочий час і час відпочинку.
5. Припинення та розірвання трудового договору.

Тема 4. Основи кримінального права України

Питання до семінарського заняття:

1. Поняття злочину та його ознаки. Поняття складу злочину, його елементи.
2. Стадії вчинення злочину, співучасть у злочині.
3. Злочини проти життя і здоров'я особи.
4. Злочини проти власності.
5. Злочини проти громадського порядку та громадської безпеки.
6. Злочини проти правосуддя.
7. Кримінальне покарання, поняття, цілі та види.

Тема 5. Основи сімейного права України

Питання семінарського заняття:

- 1) Поняття шлюбу. Умови укладення шлюбу.
- 2) Державна реєстрація шлюбу (порядок реєстрації, час, місце).
- 3) Поняття недійсності шлюбу. Види недійсних шлюбів.
- 4) Загальна характеристика права спільної сумісної власності подружжя (поняття, підстави виникнення та припинення).

- 5) Припинення шлюбу (види, порядок, реєструючі органи).
  - a) державним органом РАЦС за заявою подружжя.
  - b) Державним органом РАЦС за заявою одного з подружжя.
  - c) за рішенням суду за спільною заявою подружжя, яке має дітей.
  - d) за рішенням суду за позовом одного з подружжя.
- 6) Поняття усиновлення. Суб'єкти відносин, що виникають з усиновлення.
- 7) Загальні засади опіки та піклування над дітьми.

Тема 6. Цивільне право України

Питання семінарського заняття:

- 1) Особливості правового статусу юридичних осіб:
  - a) акціонерного товариства.
  - b) товариства з обмеженою відповідальністю й товариства з додатковою відповідальністю.
  - c) командитного товариства і повного товариства.
- 2) Поняття й класифікація правочинів.
- 3) Умови дійсності правочинів.
- 4) Форма правочинів і наслідки її недотримання.
- 5) Право власності:
  - a) приватної власності фізичної особи: об'єкти, особливості виникнення і припинення.
  - b) Право власності господарського товариства.
  - c) Право державної власності, особливості виникнення.
  - d) Право комунальної власності: суб'єкт, об'єкти, особливості виникнення.
  - e) Спільна часткова власність: поняття, підстави, особливості відчуження частки, припинення.

Тема 7.Адміністративне право України

Питання семінарського заняття:

- 1) Поняття та ознаки адміністративної відповідальності
- 2) Обставини, що виключають адміністративну відповідальність.
- 3) Ознаки та склад адміністративного правопорушення (проступку).
- 4) Види адміністративних правопорушень.
- 5) Поняття та система адміністративних стягнень.
  - a) Попередження як адміністративне стягнення.
  - b) Штраф як вид адміністративного стягнення.
  - c) Оплатне вилучення предмета як вид адміністративного стягнення.
  - d) Конфіскація предмета як вид адміністративного стягнення.
  - e) Позбавлення спеціального права як вид адміністративного стягнення.
  - f) Виправні роботи як вид адміністративного стягнення.
  - g) Адміністративний арешт як стягнення передбачене КУпАП.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Правознавство

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Правознавство: підручник / Г.І. Балюк, Е.Ф. Демський, В.С. Ковальський [та ін.]; за відп.ред. О.В. Дзери. -11-те вид., перероб.і допов. - Київ: Юрінком Інтер, 2017.
2. Загальне адміністративне право: підручник / [Гриценко І. С., Мельник Р. С., Пухтецька А. А. та ін.]; за заг.ред І. С. Гриценка. - К.: Юрінком Інтер, 2015.
3. Теорія держави і права. Підручник. Практикум. Тести: підручник / Н. М. Крестовська, Л. Г. Матвеева. - К.: Юрінком Інтер, 2015.
4. Мельник Р. С., Мосьондз С. О., Адміністративне право України у схемах та коментарях. - К.: Юрінком Інтер, 2014.
5. Відшкодування моральної та матеріальної шкоди: Навчальний посібник / М. К. Галянтич, А. Б. Гриняк, А. І. Дрішлюк, Т. С. Ківалова [та ін.]; за ред. М. К. Галянтича. - К.: Юрінком Інтер, 2011.
6. Копейчиков В.В., Основи конституційного права України. Навчальний посібник. - К.: ЮрінкомІнтер, 2010.
7. Копейчиков В.В., Загальна теорія держави і права. Навчальний посібник. - К.: ЮрінкомІнтер, 2009.

8. Макиавелли Н., Государь / бесплатная электронная библиотека Royallib.ru
9. Энгельс Ф., Происхождение семьи, частной собственности и государства / бесплатная электронная библиотека Royallib.ru
10. Трудове право: підручник / [В.В. Жернаков, С.М. Прилипко, О.М. Ярошенко та ін.]; за заг. ред. В.В. Жернакова; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Я. Мудрого". – Х.: Право, 2013.
11. Трудове право України: словник-довідник / Уклад.: І.М. Якушев, О.В. Старчук; за ред. І.М. Якушева. - Луцьк: ФОП Захарчук В.М., 2013.
12. Поліщук М.С. Правознавство: навчальний посібник для студентів не юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів / М.С. Поліщук, М.І. Логвиненко. - Х.: Право, 2014.
13. Цивільне право України: навчальний посібник: у 2 ч. / за заг. Ред. Кройтора В.А., Кухарева О.С., Ткалича М.О. - Запоріжжя: Гельветика, 2016. - Ч. 1 / [Апанасюк М.П. Та ін.] - 2016; Ч. 2 / [Аврамова О.Є. Та ін.] - 2016.
14. Актуальні проблеми спадкового права: [Навч. посібник] / за заг. Ред. Ю.О. Заїки, О.О. Ловяка. - К.: КНТ, ЦУЛ, 2014.
15. Ромовська З.В. Українське цивільне право. Право власності. Академічний курс: Підручник. - К.: Правова єдність, 2011.
16. О.Д. Наровлянський, Л.О. Лоха Практикум з правознавства. 9 клас. - К.: Грамота, 2009.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

- 1) <http://www.rada.kiev.ua/> [Верховна Рада України];
- 2) <http://www.kmu.gov.ua> [Кабінет Міністрів України];
- 3) <http://www.nau.kiev.ua> [Нормативні акти України];
- 4) Єдиний реєстр судових рішень: <http://reyestr.court.gov.ua/>

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Студент має право:

- вільно висловлювати свої думки усно або письмово, аргументуючи їх знаннями провідних засад освітнього менеджменту, економіки, права тощо;
- вносити пропозиції щодо формування та реалізації власної освітньої траєкторії; активізації власної самостійної пізнавальної діяльності, форм і методів проведення аудиторних занять;
- відпрацьовувати пропущені заняття в установленому порядку;
- отримати індивідуальні консультації у викладача.

Студент зобов'язаний:

- відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого дирекцією розкладу, запізнення на заняття допускається тільки з поважних причин;
- брати активну участь у роботі під час аудиторних занять, дотримуватися правил етичної поведінки, поважати думки та права інших студентів і викладача;
- виконати проектне завдання
- , підготовка якого є обов'язковою умовою допуску до заліку. Студент, який не подав заповнену проектну заявку, до заліку не допускається.
- набрати під час вивчення навчальної дисципліни мінімум 60 балів.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Пропущені з поважної причини заняття дозволяється відпрацьовувати впродовж **двох тижнів** після завершення дії поважної причини і при наявності документа-підстави (довідки, розпорядження про індивідуальних графік відвідування тощо).

Політика щодо академічної доброчесності. Студенти керуються нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка» (Наказ Ректора № 383 від 27.12.2019 р. зі змінами і доповненнями від 23.12.2020 (<https://drive.google.com/file/d/1YOj2QK3xW-03evO8Tkg1o3ZKUAbBL-VH/view>)). У процесі навчання та при підготовці проектної заявки забороняються плагіат, фабрикація та фальсифікація результатів, списування, хабарництво.

Політика щодо викладання. Викладання навчальної дисципліни відбувається на засадах студентоцентризму, антропоцентризму, гуманізму, поваги до соціокультурного плюралізму.

	Поточне тестування та самостійна робота							презентація	реферат	Контрольна робота	Сума
Тема	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	14	11	9	100
Бали	2	18	8	10	8	10	10				

Про викладача

Іваненко Аліна Олексіївна – кандидат історичних наук, доцент кафедри права, філософії та політології. Народилася 28 жовтня 1989 року. У 2011 році закінчила Чернігівський національний педагогічний університет імені Т. Г. Шевченка. У 2016 році захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук. Має понад 50 наукових публікацій.

Викладає навчальні курси: теорія держави і права, історія держави і права України, історія держави і права зарубіжних країн, судові та правоохоронні органи, правознавство, інтелектуальна власність.

Коло наукових інтересів: місцеві судові органи, адвокатура та нотаріат Райхскомісаріату «Україна» та військової зони окупації (1941 – 1944 рр.), історія юридичної ліцейської освіти XIX ст.

